

Середа О. Г.,
канд. юрид. наук, доцент кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ БЛОКЧЕЙНУ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ

Перехід України в європейський правовий простір вимагає повномасштабного реформування правової системи на основі принципів, стандартів та технологій, що сформувалися на загальносвітовому рівні. Це ставить нові завдання і перед фахівцями у сфері трудового права.

Поява та розвиток технологій, професії, що є міжгалузевими, цікавими є і для трудового права. Прикладом цього є лізінг робочої сили, поява фрілансерів, захист інтелектуальної власності. Створення та функціонування цих нових явищ буде практичним з різних точок зору за допомогою такої нової технології, як блокчейн. Механізм блокчейну широко використовується закордоном у різних сферах. В Україні дослідження цієї технології ще тільки у стані вивчення і поки що не дістало належної наукової розробки.

Наразі технологія блокчейн захоплю майже всі сфери, від освіти, науки, сільського господарства, банків до державних органів та приватних підприємств.

Як наслідок, науковим співтовариством передбачається, що в базах даних, створених на основі блокчейну, буде можливо зберігати не тільки інформацію про платежі (зокрема, щодо крипто валюти), а й будь які дані, іншими словами - вибудувати систему нового рівня.

Блокчейн - це розподілена база даних, в якій зберігається інформація про кожну операцію, зроблену в системі. Дані зберігаються у вигляді ланцюжка блоків (звідси і назва - blockchain) із записами про транзакції. Їх неможливо підробити, так як кожна нова запис здійснює підтвердження в уже існуючих ланцюжках. Щоб підробити дані, потрібно змінювати інформацію у всіх інших блоках. При цьому,

так як система розподілена, актуальна інформація про записи в системі зберігається у всіх її учасників і автоматично оновлюється при внесенні будь-яких змін¹.

Якщо говорити про трудове право та блокчейн, то через цю систему можна розширити межі працевлаштування, виключити питання дискримінації, автоматизувати шалену кількість процесів, надати працездатному населенню додаткові можливості пошуку роботи. Очевидним є той факт, що друковані оголошення, газети, журнали, інтернет-сайти з пропозиціями робочих місць є абсолютно застарілими засобами вирішення питання працевлаштування. Невиконання вимог законодавства щодо письмового укладення трудового договору є питанням для обговорення ще з минулого століття, але кінцевого вирішення знайдено не було. Все частіше не враховуються тенденції міграції молодих фахівців. Хоча б наведений перелік проблем змушує замислитись над запровадженням великої бази, де можна знайти і використати всі можливості, котрі гарантуються міжнародними актами, Конституцією та Законами України.

Вершиною айсбергу застосування технологій блокчейну є повна фіксація всіх пропозицій на ринку праці.

Блокчейн може збільшити ефективність побудови та підтримки публічних баз даних. По-перше, інформацію буде неможливо підробити. По-друге, така база досить непогано справляється з DDoS-атаками та іншими популярними способами порушення роботи. Впровадження цієї технології дозволить забезпечити надійну синхронізацію даних.

Тепер, роботодавці зможуть додати всі дані стосовно критеріїв, особистих якостей, певних навичок майбутнього працівника в цю базу блокчейн. Так, за необхідності будь-яка людина зможе знайти цю пропозицію, видрукувати її чи

---

¹ Глущенко Н. Блокчейн в Україні: Що це за технологія і чим вона корисна . [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ua.112.ua/statji/blokchein-v-ukraini-shcho-tse-za-tekhnohohiia-i-chym-vona-korysna-417161.html>

направити у електронному вигляді свою кандидатуру. На аркуші буде надрукований хеш блокчейна - унікальний ідентифікатор в базі даних блокчейн і код. Будь-яка людина зможе перевірити достовірність інформації у виписці. Для цього на спеціальній веб-сторінці треба вписати хеш або завантажити електронну версію. Таким чином інформація стає максимально прозорою, будуть «відсічені» неправдиві пропозиції роботи, не будуть недодані данні стосовно певних умов праці, не з'являться додаткові критерії під час співбесіди через суб'єктивний погляд роботодавця до конкретного кандидата.

З іншого боку, майбутній працівник буде мати можливість дослідити історію розвитку тієї чи іншої компанії, перспективи кар'єрного росту, повний перелік вимог до працівників, можливість співпраці з іноземними компаніями, завчасно підібрати оптимальний варіант працевлаштування після закінчення певного вищого навчального закладу чи професійного технікуму в тому чи іншому підприємстві, установі, організації.

Не дивлячись на чисельність законодавства щодо недискримінації, трапляються непоодинокі випадки його порушення при працевлаштуванні.

В єдиному державному реєстрі судових рішень можливо знайти чимало справ стосовно відмови в прийнятті на роботу через стать, вагу, зовнішність, тощо.

За допомогою блокчейну роботодавець, наприклад, не буде знати ті чи інші відомості, тому буде виключена дискримінація.

Більш за те блокчейн виключає можливість невиконання вимог законодавства щодо укладення письмового трудового договору, оскільки за допомогою цієї технології можливе фіксування даних стосовно працевлаштування починаючи від переддоговірних відносин и продовжуючи моментом їх припинення.

Окремої уваги заслуговує працевлаштування молоді.

Варто погодитися з думкою О. М. Ярошенка, який вважає, що ситуація, яка протягом останніх років склалася із зайнятістю та працею молоді, без перебільшення є напруженою та має тенденцію до погіршення. Загострення

соціально-економічних проблем, недосконалість правової і нормативної баз, відсутність дієвих механізмів державної підтримки молоді в період її соціального становлення і розвитку значно ускладнили процеси відновлення інтелектуального потенціалу, трудових ресурсів держави, негативно позначилися на матеріальному становищі молоді сім'ї, здоров'ї, фізичному й духовному розвитку молодих громадян, призвели до зростання безробіття серед молоді, загострення криміногенної ситуації в суспільстві¹.

Впровадження блокчейну дозволить молоді швидко, з мінімальними витратами, знаходити певні волонтерські програми за фахом, стажування на підприємствах, установах, організаціях. Більш за те, відбір «стажерів» буде відбуватися максимально прозоро, що виключає ситуацію використання «родинних зв'язків», «корупції», тощо.

Цікавою для цього буде заснована в Пало-Альто, ShoCard, що використовує технологію блокчейна для підтвердження ідентичності. Так, співзасновник ShoCard, Джеф Вейтцман наголосив, що створене компанією цифрове посвідчення особи, яке також легко використовувати як водійські права, є настільки безпечним і надійним, що навіть банки можуть покластися на ці дані. Дж. Вейтцман з його командою використовують загальнодоступні та приватні ключі, хешування даних, багатофакторну аутентифікацію². Це дозволить як захистити персональні дані на належному рівні, як на рівні пошуку роботи чи стажування, так і бути надійно збереженими у подальшому.

Таким чином, дослідження тренду блокчейна у трудовій сфері дозволяє розкрити його правовий та економічний аспекти, визначити сутність, переваги та недоліки у відповідності з новими економічними та політичними реаліями. Відсутність достатнього нормативного регулювання цієї технології утворює

---

¹ Ярошенко О. М. Проблеми та перспективи правового регулювання зайнятості та праці молоді / О. М. Ярошенко // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – № 4. – С. 205–213.

² ShoCard Raises \$1.5 Million For Its Digital Identity Card On The Blockchain ? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://techcrunch.com/2015/07/17/shocard-raises-1-5-million-for-its-digital-identity-card-on-the-blockchain/>

певний «сірий» правовий вакуум та створює перешкоди для повноцінного і сучасного розвитку трудового права, що обумовлює актуальність і необхідність теоретичної розробки та нормативного врегулювання цього питання.

Досконале вивчення і застосування сутності блокчейну дозволить сучасному трудовому законодавству зробити перші значимі кроки у трансграничний простір, реформувати законодавство відповідно вимог сьогодення, стати передовою країною у сфері вдосконалення правової системи.